

AUTHOR \_\_\_\_\_

NO. 4665

TITLE FRAGMENTS OF THE  
HAGGADAH WITH ARABIC  
PARAPHRASE

RR \_\_\_\_\_

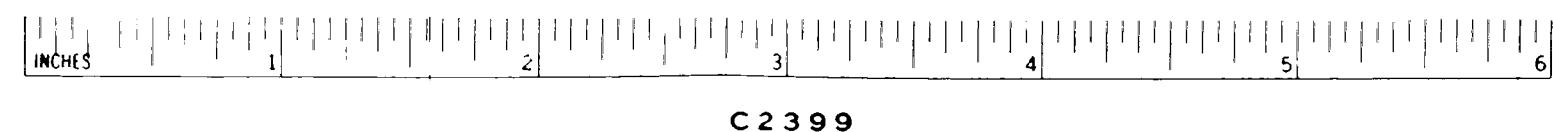
These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

IMPRINT \_\_\_\_\_

CALL NO. ENA 1517

DATE MICROFILMED \_\_\_\_\_

הוועתק והוכנס לאינטרנט  
[www.hebrewbooks.org](http://www.hebrewbooks.org)  
ע"י חיים תש"ע



C 2399



FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA



University Microfilms, Inc.  
A SUBSIDIARY OF XEROX CORPORATION



קדש כי לפיכך נזקן הצלאה מלא לכאם בשורא ויקדש  
ורחץ יבטל רדייה וליס יבארן:

ברפס יאכזר מן לב לאפץ אכל מן יתען וגיטס פלאבָּל  
ויבארן בורא פרי הארץ ויאכזר מן גיר תכין  
יחוץ יאכזר לפטירא לועטאניה ויקצמה עלה תנין ויקול  
הבדא שחק לילה לבחר עלא טנאשאן טרייך וילגנְזֶן  
בנו ישרט סלמין כדרוך הקבָּה יבלען מאן האד לגלורְזֶן  
געפץ לימיין ירביה לאפיקומן ונפץ לייצאר ידורו בין תנין  
צאהח יבעד יאכיד השישתו ויינור עלה יאש לכאעדין  
ויקול אתמול האני עבדים היינו בני חורין לשנה הבאה  
בארעה דישראל ביעורין ובעד יברא להגדה

אליה מועדינו יט מקראי קדש אשר תקרוו אמת  
במועדם זה היום עשה יט נגילה ונשמרה  
בו סבר, מרנן באוי אמה בורא פרי גפן  
ברוד אתה יט להינו מלך העולם אשר בחר  
בנו מכל עם ורוממו מכל לשון וקדשו  
במצותיו ותנת לנו שאהינו באהבה שבתוות למן יוחה  
מועדים לשמחה חגים וזמןים לששון את יוס  
השבת היה את יום חג המצוות היה את יום טוב  
מקראי קדש זה זמן חירותינו באהבה מקראי  
קדש זכר ליעיאת מצרים כי בנו בחרת וארכנו  
קדשת מכל העמים ושבתוות ומועד קראן  
באהבה וכרצין בשמחה ובששון הנחלתנו באוי  
מקדש השבת ישרט וזמן  
באי אמה בורא מאורי האש

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

באי אמה המבדיל בין קדש לחול ובין אור להשן  
ובין ישראל לעמים ובין יום השבעי לששת  
ימי המעשה בין קדושת שבת לקדושת ים טוב  
הבדלת ואת ים השבעי מששת ימי הקדשות  
הבדלת והקדשה את עמן ישראלי בקדושתך  
באי המבדיל בין קדש לך שי

א לו נזא עניזע זי אכלו אבהתנא בארעא די  
מצרים כל דכפין יתי יכול כל דעריך יתי  
ויפסח השטא הכא לשנה הבא בארעא דישראל  
השטא הבא עבדי לשנה הבא בארעא דישראל  
בני חורין

האר סנא עביד תחת אוזם וישמען סנא הגאייא נכונו  
חראר במג'י למשיח האד סנא הווי סנא והגאייא  
נכונו פי בית למקדש פי ארץ יטראל מן נאעיגי ויאכול  
ומן תחאנג יג'י ויעמל פסח: כי' יעול למה נשתנה יקס שישתו

מה נשתנה הלילה זה מכל הלילות שבכל  
הלילות אין אלו מטלין אפילו פעם אחת  
והלילה הזה שתי פעמים שככל הלילות אלו  
אוכלים חמוץ או מעזה והלילה זה כולם מצה  
שככל הלילות אלו אוכלים שאר י-קורת  
והלילה זה מרור שככל הלילות אלו אוכלים  
וישותין בין יושבין ובין מפובין והלילה זו  
כלנו מסובין

האש למגען את בדלות האד הלילא מן دون גמיע הלילא לאן  
פי גמיע הלילא ליט נחן נגמיין סוא מרא וחדא והאד  
הלילא נוג' מראת לאן פי גמיע הלילא נחן נאכלו סוא במר סוא  
פטיר והאד הלילא כוון פטיר לאן פי גמיע הלילא נחן נאכלו  
אסאייר לכדרא והאד הלילא כוון מורי לאן פי גמיע הלילא  
נחן נאכלו ונשרבו סוא גלאסן סוא מתוכין ז-הלילא  
לאן מתוכין כי' כי' יוצל לעברים

**נְבָדִים** הַיּוֹנוּ לְפַרְעָה בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶן יְהֹוָה  
מֵשֶׁם בַּיד חֲזָקָה וּבְזָרוּעַ נְטוּיָה וְלֹא לֹא  
הָוַצִּיא הַקָּבָה אֶת אֶבֶן תְּנוּנוֹ מִמִּצְרָיִם עַד זֶה אָנוּ וְכַטַּבָּע  
וּבְנֵינוּ מִשׁוּעֲבָדִים הַיּוֹנוּ לְפַרְעָה בְּמִצְרָיִם

וְאַפִּילוּ כָלָנוּ חַבְמִים כָלָנוּ נְבֻנִים כָלָנוּ יְדָעִים  
אֶת הַתּוֹרָה מִצְוָה עַלְיָנוּ לְסִפְר בִּיצְיאַת מִצְרָיִם  
וְכָל הַמְּרַבָּה לְסִפְר בִּיצְיאַת מִצְרָיִם הַרְיָה מִשּׁוּבָח:

**עֲבֵיד** כּוֹנְנָא עַד פַּרְעָה פִּי מִצְרָיִם וּבְרַגְנָא לֹא, מִן מֵעָרָבִי  
שְׁדִידָא וּבְדָרָא עַל מִמְּדוֹרָא וַיָּאָלֵם לִיכָּאָן לִים דְּגָג  
הַקָּבָה אַוְאִיְלָגָא מִן מִצְרָא לְקַד נְבֻנָּנוּ אַחֲנָאָן וּלְאַדְנָא  
וּלְאַדְנָא מִסְתְּכָלְמִין תְּחַת יְד פַּרְעָה צְוָלְטָאָן מִצְרָא  
וְלִיאָנִי כּוֹלָגָא עַוְלָמָא כּוֹלָגָא פְּהָמָא כּוֹלָגָא עַאֲרָפִין טְרִיק  
הַסְּרִיעָא פְּרִיעָא עַלְיָנָא נְקַוְעָוּ בְּיַתְּכָאָן לְבָרוֹג מִן מִצְרָא  
וּלְאַיְינִי כּוֹלָגָא שִׁירָא כּוֹלָגָא שְׂוֹרְפָא כּוֹלָגָא עַאֲרָפִין טְרִיק  
הַסְּרִיעָא פְּרִיעָא עַלְיָנָא נְקַוְעָוּ בְּיַתְּכָאָן לְבָרוֹג מִן מִצְרָא וְגַמְיָע  
מִן יְטוּול הַשּׁוֹרֵחַ פִּיהָאָר הַלִּילָא פְּהָוּ מִמְּדוֹחָ עַד אַלְלוֹ,

**מְעַשָּׂה בְּרַבִּי** לְיַעַזְרָר וּרְבִי הַוּשָׁע וּרְבִי אַלְעָזָר  
בְּן עַזְרִיאָה וּוּבְיַעֲקִיבָא וּרְבִי טְרִפּוֹן שְׁתִיּוֹ  
מִסּוּכָן בְּבִנִי בְּרָק וְהַיּוֹן מִטְפָּרִין בִּיצְיאַת מִצְרָיִם כָל  
אַיִתּוֹ הַלִּילָה עַד יָשַׁבָּאוּ תַּלְמִידֵיכֶם וְאָמְרוּ לְהַמִּ  
רְבּוֹתֵינוּ הָגַע זָמָן קְרִיאַת שְׁמָעַ שֶׁל שְׁחָרִירָת  
אָמָר רְבִי לְעֹזָר בְּן עַזְרִיאָה הַרְיָאָנִי כְּבָנָן שְׁבָעִים  
שְׁנָה וְלֹא זְכִיתִי יְשַׁתָּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרָיִם בְּלִילָות  
עַד יְשַׁדְּרִישָׁה בְּן זּוֹמָא שְׁנָאָמֵר לְמַעַן תְּזִבְּרָה  
אֶת יּוֹם יְצִיאָתֵךְ מִאֲרֵן מִצְרָיִם כָל יְמִין חַיִּין לִמִּי  
חַיִּין הַיּוֹמִים כָל יְמִין חַיִּין הַלִּילָות וְחַכְמִים אָוָמְרִים  
יְמִין חַיִּין הַעוֹלָם הַזֶּה כָל יְמִין חַיִּין לְהַכִּיא אַלְימָות  
**וּמְשִׁיחָה**

**לֹא** אָגָרָא מְעַשָּׂה פִּיאַיָּאָט רְבִי לְעֹזָר וּרְבִי הַוּשָׁע  
וּרְבִי לְיַעַזְרָר בְּן עַזְרִיאָה וּוּבִי גַּעֲקִיבָא וּרְבִי טְרִפּוֹן  
לְדֹי כָּאָנוּ מִצְרָא סְגָד-לְאָגָד הַאֲסִמָּה אֶבְרָק וְכָאָנוּ יְתִחְרֹטָה

טול ראך הלי לא בק' כאן לכרכ'ן מצ' חמא גאון תלמידיהם  
וקצ'ו להם יא סאדא וצל'וקת קרי'ת שמע מתאע העובח  
קאל רב' לי עיר בזעיריה האודא אנא קריין ולד סבעון סנא  
ויליט עכית לדי, תנווקל כרוכ' בנו ישרטל פלי' חטא דרישאה בן  
כ'ף קאל לפטוק לשב תדכו' יומ' ברוכ' מון מעיר טול א'יא  
ה'יאתך א'יאט ח'יאתך דלעלא לא'יאט טול א'יא  
دلעלא הלי לא, ולהכמים זל' קולו א'יאט ח'יאתך דל  
עלא לענעם טול א'יאט ח'יאתך דלעלא א'יאט למשיח  
אלה יגיבו בטרעה ובפרחה פ' א'יאטנא!

## ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנין

תורה לעמו ישרטל ברוך ר'�ו  
בנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם  
ואהזו רשות ואחרותם ואחד שאינו יודע לשלוט  
קיבלה ארבע ולא תכלה תורת פ' מן ישאל  
ג'יד ואחד ליסחו עירת מאיסח

חכם מהו אומר מה העזרות זה חק' יט' המשפט  
אשר צוה מ' על היגנו אתכם אף אתה  
אמור לו בהלכות הפסח אין מפטירין אחר  
הפסח אפיקומין

אלענעם האש הווא קול האש האד הסאי'ו  
ורעאי'ו ולחכאים ער' אמר כום נלה  
רבנן חגה אתה קול להו כי סית פסח ליט' גדר ג'ון  
בעד פסח לאפיקומין

רשע מהו אומר מה העברין הוזען ילבם  
לכם ולא לו ולפי שהתיעיא את עיזמו  
הכללו כפר בבעינקו אף אתה הקהה הארץ  
שנין ואמור לו בעבורך עשה יט' לא בראותי  
ממערים לי ולא לא לא ולז א'ה'יד

**אַצְלָם** הָאֵשׁ הוּא יִקְוֹל הָאֵשׁ הָאָדָר לְעַבְדָּא לְיִכְרָב  
מִאָבָא יִקְוֹל לְגַעַת לְכֹות וּכְמַא כָּרְגָּרוֹתָמִן  
הַגְּמַלָּה יַשְׁתַּחֲוו בְּלֹא עַל שְׂדֵי הָוּא הַקְּבָה חַתָּא אַתְּ גַּוְיָא  
אָנֶן חַגְגָּאוּבָהוּ גְּנוּאָב אָנֶן יַעֲרָקְסְּפִין וְתִקְוֹל לְלוּן בְּסִבְתָּה דָא  
עַנְאָעָנָא לְהַלְּיִי פִּיכְרָגִי מִן מַעַר לִי וְלִיטָּלֵךְ וְיַעֲזֵן כּוֹנְתָתְמָא  
**אַרְשָׁעָמָא בְּגַתְתָּקְלָעַ**

תְּסִמְתְּ הָוּא אָוָמֵן מַה זָּאָס וְאָמְרָתְאָלֵינוּ בְּחַזְקָה  
**יַד הַוְעָאָנוּ יַעֲמֹדְעָרִים מִבֵּית עַבְרִים**

**אַגְּיִיד** הָאֵשׁ הוּא יִקְוֹל הָאֵשׁ הָאָדָר וְתִקְוֹל אַלְיָוּ בְּסְרוּגָה  
**יַד כְּרָגְנָא לְהַלְּה מִן מַעַר מַן בֵּית לְעַבְדִּיאָה**

**וְשָׁאַיְגָן** יַודְעַ לְשָׁטָל אֶת פַּתַּח לְיוּ שְׁנָאָמָר  
וְהַגְּדָת לְבָנָךְ בַּיּוֹם הָוּא לְאָמָר

בְּעַבְיוֹ זֶה יַעֲשֵׂה יַעֲלֵי בְּעַתְיִם מִמְּעָרִים  
יִכְוֹל מִרְאֵשׁ חַדְשָׁתָלָמָוד לִיּוֹמֶר בַּיּוֹם הָחָא  
אֵי בַּיּוֹם הָוּא יִכְוֹל מִבְּעוֹור יְוֻם תָּלָמָוד לִיּוֹמֶר  
בְּעַבְור זֶה בְּעַבְור זֶה לֹא אָמְרָתִי זֶה כְּשַׁעַר  
שְׁמַעְתָּה וּמִירָוּ מִוגְחִים לְפָנֵיךְ

**וְהַאֲזִיךְ** לְדִי מִאֵיעֶת יִסְלַע אַתְּ תִּפְתַּח לְיוּ בְּלָכְלָאָט וְתִכְיָא  
תִּקְוֹל לְהַוּ שָׁעַ קְוֹל הַנֵּץ וְתִכְבְּזֵר לְוַלְדָךְ פִּידָּאָךְ  
הַגְּהָאָר גָּאוּ לְחַכְמִים יְלָא קְשָׁאָו יְקָלָו תִּקְדָּר תִּקְוֹל לְהַהְוָמָן  
יְוֻם אָנֶן יִסְתַּחַזְנָהָר קָלָו לֹא תִּקְדָּר תִּקְוֹל פִּידָּאָךְ הַגְּהָאָר  
קְשָׁאָו גַּיְאָרָא יְקָלָו תִּקְדָּר תִּקְוֹל לְהַוּ מִן יְוֻם לְעַרְעָרָה  
מִתְאָעָפְתָח קָלָו לֹא הַאִימְתָּעָן מִאָקְוֹלָת לְךָ לֹא צִיסְאָעָת  
לְדִי לְפָטִיר וּלְמַרְיִיר מַטְרוֹחִין לְקֹודָאָמָן

**מִתְחָלָה** עַוְבָּדִי עַבְודָה זָרָה הַיְוָא בְּוֹרְצִינָן  
וְעַבְשָׂוּ קְרַבְנוּ הַמָּקוֹם לְעַבְודָתֵינוּ  
**שְׁנָאָמָר** וַיֹּאמֶר יְהֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמָר  
יְהֹוָה יְיָשָׁרָל בְּעַבְרַת הַגְּהָאָר יְשָׁבָן אָבוֹרְצִינָן

מעילים תרח אבִי אברהָם וְאָבִי נָחוֹר וַיַּעֲבֹר  
אלֵיכֶם אֶחָדִים וַיַּקְחֵת אֶת אֶכְבָּם אֶת אֶבְרָהָם  
מַעֲבָר הַנָּהָר וַיַּאֲוָלֵךְ אֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעָן וְאֶרְבָּה  
אֶת זָרָעוֹ וְאַתְּ לֹו אֶת יַעֲקֹב וְאַתְּ לַיְצֹחַק אֶת  
יַעֲקֹב וְאֶת עִשּׂוֹ וְאַתְּ לַעֲשֹׂו אֶת הַר שְׁעִיר  
לְרִשְׁת אֹתוֹ יַעֲקֹב וּבְנָיו יַרְדוּ מֵעַרְיָם

וְתַקְולֵל הַהָוֹיָא כַּנְיָא מִן אָוֹוְלָא כָּאָנָן אָוֹוְאִילְגָּנָא  
עַבְדֵין לְאַצְנָאָם וְלְאַותָּאָן לְאָן קָלוּ לְחַכְמִים  
גָּלְפִי אִים אָנוֹשָׁ גָּלְטוּ הַנָּאָס גָּלְטָאָן עַזְעִים וְאַעֲרָוּ  
יַעֲבָדוּ עַזְעָתָא אָנוֹשָׁ גָּלְטָאָן תַּלְעָתָמָעָהוּם בִּיתָתְלָפָו  
וְעַאֲרוּ יַעֲבָדוּ לְכֻוָּאָכָב וְלְפָלָךְ וְעַמְלָוּ הָהָוּם בִּיתָתְלָפָו  
פִי הָוָם צִוְּרָא מָן לְכַשְּׁבָּ וּמָן לְחַגָּר וּמָן פְּצָא וְדַבָּר חַתָּא  
צָאָרָת גָּמִיעָ הַנָּאָס תָּגִי וְתַסְתָּמָא עָתָם וַיַּסְגְּדוּ לְדִיקָּה  
לְמַעְאָבָד וַיַּקְולְוּ הָאָדָהָעָרָא תַּפְעָל לְבֵיר וְשַׁרְפָּלְמָן  
טָלָת לְמַדָּא וְטָלָת לְאַיִּים וַיַּתְסָא אִיסָּם לְלַדְהָמָן  
פְּנַמְּמָהָוּם וְלֹא בְּקָא חָדָר עַרְףָה לְלֹהָתָעָלָא חַרְתָּא  
גָּא אֶבְרָהָם אַבְינָו עָהָ וְעַלְמָה הַנָּאָס עַבְאָדָת לְלֹהָה  
וְתוֹחִידָוּ לְאָן קָלוּ לְחַכְמִים זָלָ וְקַתָּאָן תְּוּוֹלָד אֶבְרָהָם  
אַבְינָו עָהָ רָאוּ לְמַסְתָּנָגָמִין חַתָּא קָאָס כּוֹכָב וְאַחֲרָ—  
פִי הַסְמָא וּבְלָא עַתְלָת כּוֹאָכָב מִן חַסְמָשָׁאָו לְעַנְדָּ—  
גַּמְרוֹד הַעֲזָוְלָתָאָן וְקָלוּ לֹו יָא מַוְלָאָנָא יַרְאָד הַסְמָא  
וְלֹדְעַנְדָּ תָּרָח וְרִנָּא עַגְבָּאָן עַזְעִים פִי סְמָא פִי נָגָטָחָתָא  
קָאָס כּוֹכָב וְאַחֲרָ פִי סְמָא וּבְלָא עַתְלָת כּוֹאָכָב נְחָן  
עַאֲרָפִין יָא מַוְלָאָנָא אָנָהָוּ הָאָדָהָלָד יַכְרֵב לְמַלְגָּה יַפְסֵד  
הַדִּין תְּסַבַּעַת גַּמְרוֹד וְרָאָתָרָח וְקָלוּ יַאֲתִיחָ אַיִּאָךְ תְּבִיעָ  
לִי וְלֹדָךְ בְּעַפְתָּהָב וְהַאֲתָנְקַטְלָוּ קָלוּ יָא מַוְלָאָי נְמַתְלָן  
מַתְלָפָי הָאָדָא מַתְלָלְחַצְעָאָן נְדִי קָאָלָי לֹו הַנָּאָס נְעַטְיוֹךְ  
קְפִיזְשָׁעֵיר וְהַאֲתָנְקַטְעָוּ רְאַעַךְ קָלוּ לְהָיָם לְחַצְעָאָן יָא  
חַוְמָקָא אַיְדָא קְטָעָתָוְיִלְיִרְאָעִי מִן יַאֲכָלְהַשְּׁעִיר  
כְּדָעָךְ אָנָא אַיְדָא קְטָלְתָוְיִלְיִרְדִּי הַאֲשָׁנָה נְפָעָעִי לְעַגְתָּה  
רַהַב קָלוּ יָא מַבָּאָרָךְ לְחַטְלָהָאָדָא יְמוֹת וְקָוָלָד וְלֹדָ

האכורה נירנו קלו יאמולאי אנה מא גערת גולד  
גירנו האז מא גולר פלמן ראה שדעלאל ולו סכטו עלייה  
וכלאווז חטא כבר אברהם אבינו עלה וצאר ולד תלט  
סנין ובקא יתמייז פיעולמו פי סמא פיננס ורא הסמסטייך  
מן השרכ ותגב פלגרב ען פי קטרו אן הסמס דוווא  
לאילאה פלמן מסא הנאר וטלעת לקמר ולכוואכבר קאל  
עליה וטלאם אנהווט נדי כלקן הדיעא פלמן מסא הליל  
וירקעט הסמס קע עה דליתן אתחקק ענדי אן הוועט מבלוקין  
מתלי ואיל הוועט אילאה משיחום כייד פלמן דוווא  
יתחרת מעא עקלו פתגלא עלייה הרב יעובי חנו וקאלא  
לו יא אברהם מלך תתמייז פיעלמי פי סמא פיננס  
אנא הוועט לרי כלקתק ובלקתהום ובלקתה גמייע סמאוות  
וילאראץ מזחט משיא לענד אובוה וקללו יא איבי  
נחבק תכברני האשכון נדי כלק הריני אtam רבלו אובוה  
לבית מליא אנה בל אצנאמ שי כבא ריסי סגאר וסיג לשב  
אומי קומי צנעיל מעישאט יבא נקרבה לא לודק למעד  
אייך ירעאו עניא חט ענעה תלו אומו מא ראד וקדם להונט  
יאכלו ולא בא חד ימד ידו ויאכלו קליינה דאין  
אתחקק ענדי אנהווט לא יראו ולא יטמעו כמטלהו  
יכון פא עליהווט לאד הנאר וחרק הווט גא אובוה עצהווט  
מחרייקין קללו יא אבעי האש האד לעמלו נדי עמלרט  
קללו יא איבי אנה מא עמלרטש מז האדא לא דהו  
אתבאצמו עלא הטעאט וחרקו בעזהווט בעז קללו  
יאחמק האש הוועט יתכלמו או יתחרכו או יפעלו ליר אומו  
שר חטא תקופ האד לקול קללו יא איבי תסמאע ודרנק  
מא פומך יקול אידא מא פיהווט לא קווא ולא גברוונז  
לאש תעבורווט ותרכו לאילאה לא זיל, נדי כלקנוי  
וכלק נילק גמייע הדיעא כולה מא מונטס דפטע לענד  
גמchod העילטאן וקללו יאמולאי נער מא פועל אבנוי  
ליום קע גמchod לא בירם האש האד לעמלו נדי עמלרט  
קללו יא מולאי אנה מא עמלרטש מז האדא לא דהו  
אתבאצמו עלא הטעאט וחרקו בעזהווט בעז קללו

קָלְלוּ יַאֲחָמֵק וְהַאֲשֶׁר הַוָּם יִתְכַּלְמוּ הָאוּ יִתְחַרְכּוּ הָאוּ  
יִפְעַלְוּ לְיִרְאֹו שֶׁר חַתָּא תְּקוּלַה אֲדָלָקָול קָלְלוּ יִגְזַּע  
מוֹלָא, תְּסִמְאָע וּרְעָם אֲפֻומָּךְ יִקְוּל אַיִדָּא מְאַפְּיָהִים  
לֹא קְוֹיָה וְלֹא גְּכַרְוֹא לְאַשְׁתַּעֲבְדוּהָם וַתְּתַרְכּוּ  
כָּלַהָא קָלְלוּ יִאֲבְרָהָם אָנָא הוֹא צָרִי, כָּלַקְתָּה  
וְכָלַקְתָּהָם וְכָלַקְתָּה גְּמַיִינְהָנוּנִיא  
אַנְכָּאָן אַנְתִּי, עַלְאָ לְחַק אָמָר עַלְאָ הַשְׁמִישׁ תּוֹקְמָן  
לְגַרְבָּ וְתְּגַבָּ פְּשָׁרָק, יַאֲנְכָּאָן אַנְתִּי מֵאָעַמְלָרְצָשִׁי, מֵן  
הַאֲדָא לֹאִילָה לְדִי, קְדָרָנִי עַלְאָמְעָאָבָדָךְ וְחַרְקָתָהָוָס  
יִקְדָּשִׁי חַתָּא עַלְיךָ וְנַחֲרַקָּךְ פְּיִדְלָךְ הַסָּאָעָא קָאָרָע  
גְּמַרְוֹד לְעַמְלָתוֹ הַאֲדָא אַנְכָּאָן כְּלִינָה חַיְּפָרְגִּיאָ  
יְרַבָּ לְמַלְךָ וַיְפַסְדָ הַדִּין מֵאָתָנָתָם לְנָא מַעַו טָאָעָא מֵאָ  
אַיְלָנָא לְאַנְחַרְקָה כְּמַא חַרְקָה לְמַעַאָבָד תִּסְלָעָא  
אָבָרָהָם אָבִינוּ עָה וְרָמָאוּה, פְּיִאָתָעָן נָאָרָמָוקָא  
פְּתַגְלָא עַלְיהָ הַרְבָּצּוּבָתָנוּ וְכָלָצָו מַנְחָט בְּכָרָא מַתָּהָוָ  
וּבְגַלְלָתָהָוָו וְלַרְגָּמָן תִּסְלָמָם חַתָּא רַאֲתָ גְּמַיִינְהָנָאָס  
לְעַגְבָּ וּבְקָא יְעַלְמָם הַנְּאָשׁ עַבְאָדָה טָלָה וְתוֹחִידָ  
לְאָן קָלְוּ לְחַלְמִים וְלְאָן כָּאָנָת, עַקְוֹתָא מַעַלְקָא  
פְּיִרְקַבְתָּא אָבָרָהָם אָבִינוּ עָה וּבָאָנָת תְּצִיעִיםָן טְרָףָ  
הַדְּנִיאָא לְטְרָפָהָא וְהָאָר לְיַעֲקֹוֹתָא הִיא הַתוֹחִיד לְדָבָרָ  
כָּאָן יְרַבָּגָמָן חַלְקָו וַיְעַלְמָם הָנָאָס עַבְאָדָה טָלָה וְתוֹחִידָ  
חַתָּא בְּרַגְתָּא מְנוּאָוָמָא לְדִי תַּعֲבֵד הַקָּבָה וְהִיא יִשְׂרָאֵל  
וְדָלִיל פְּיִדְלָךְ וַיְאָמָר יְהֹוָשָׁעַ נְכָל הָעָם שְׁרָאָח דָאָלָג  
וְקָל יְהֹתְשָׁע לְגְמִיּוֹן קְוּם הַכְּרָא קָל טָלָה אַיְלָאָרָע  
יִשְׁרָאֵל מְנוּזָא לְיוֹאָד גַּלְסָוָאָוָא יִלְבָּסָמָן אָוֹלָאָ  
תְּרַח אַיְבָּי אָבָרָהָם אָבָרָהָם וְאַיְבָּי נַחְרָר וְעַבְרָאָ  
מְעַבְדָ אָוְרִין וְעַטְפִיתָ לְאָבָרָהָם מְנוּזָא לְיוֹאָד  
וּמְסִיתָ אַיְלוּ, פְּיִגְמִיּוֹן אַרְצָהָם וְפַתְּרָת נְסָלָהָוּוֹ  
לְהָוָיְעָקָב וְעַטְפִיתָ לְיַעֲקָב יַעֲקָב וְעַשְׂוָו וְעַטְפִיתָ לְעַשְׂוָ  
בְּלָאָד לְאָוְסָרָא יְרַאָתָא יַעֲקָב וְעַדְעָא

**ברוך** שומר הבטהתו לישרל ברוך הוא שהק'בה  
מחשב את הקץ לעשויות מה יש אמר  
לאברהם אבינו בין הכתירים שנאמר ויאמר  
לאברהם ידע תדע כי גור יהיה ירען בארכן לא להם  
ועבדות וענוי אותם ארבע מאות שנה ונגמאתה הגוי  
אשר יעבדו דן אנכי ואחריכן יצאו ברכוש גדול:  
תבואך אלה לך והוא חאפע לאסתותקאה לישרעל  
**תבואך** אסמהו לך, יחשבלקץ מאקץ  
לאברהם אובונא בין לאטאר כמאקץ וקאי  
לאברהם עריית טערת און גרייב יכון נפלך פ' ארץ  
לייס להום ייכדמוהום ויעזרבvh להום ארבע מיארת  
סנא וחטא לאומה לך, ייכדמוהום נחכום **אנא פ' הום**  
ובעד רעליך יברגו בכפב און כר'

היא שגעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד  
עמד עליינו אלא שככל דור ודור עומדים  
עלינו לכלהותינו והק'בה מצלינו מיז:

האר לאסתותקאה לך וקפתה לנו ולאבאינא לאן  
ליים ואחד פקט וקפת עליינה לא אף כל גיל וניל  
יקומו לעדרה עליינה לפניו ויה הק'בה יכלענא מן ידיים:

צא ולמר מה לבן הארמי לעשויות לייעקב אבינו  
ישפרעה לא ניר לא היכרים ולבן בקש לעקר  
את הכל שנאמר ארמי אובד אבי יירד מצרים מה  
יגר שם במת' מעט ויה שם לגוי גודול עזום  
ורבי:

אברג ותעלם פימא תלך לבן לחילו לייענאי  
לייעקב אובונא לאן פרעה מאקץ לא  
עלא הדרורא ולבן פתס ליכלאע לכילען קול

הנץ לבן לחילו ראד ליקטאהעאיי והבטלמער ומכונתס בע  
קליל וכאנתס לקומ כביר עזיס וכתייר

וירד מצרים מה אнос על פי הדרבר וייגר שם מלמד  
שלא ירד להשתקע לא לגור שם כמו שנו  
ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנן כי אין מרי  
ליצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כגען  
ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן

vhavet למצרים מקהור עלה בטאב עליה ומכונתס תעלמא  
מא הבט ליגטוס תם לא לישכון תם במא קאל  
וקאו לפרט נסבגו פלאין גינה אין ליט מרעה ללבגט  
עד לעבידך אין תקווא הגוע פיאין השאמ ודלחין יגלו  
לאן עבדיך פי ארץ גשן

במג'י מעת כמו שנאמר בשבועים נפש ירדו אבורציך  
מצרים ועתה שマー יט לא היך ככוכבי השמים לרוב  
בקום קליל כמו קט בשביעין נפש הבטו אבאיך למצר ורלחין  
געלה לאלה אילאהך בית כוocab הסמאת ללבותרא  
ויהי שם לגוי גדול מלמד שהיו ישרט מצוינים ט —  
לגווי גדול ועצום כמו שנאמר ובני ישרט פרו וישראל  
וירבו ויעצמו במאדר מאד ותملא הארץ אטור ט —  
וכאן תם לאומה כבירה תעלמא לדי כאנן ישרט מתוגין  
לאומה כבירה ועצימה כמו קט ובנו ישרט תמר  
ורבו וכתרו ועצמי בגדא גרא ומתלתא לאין מנהום  
וاعבור עלייך ואריך מتابוססת בדמיך ואומר לך  
בדמיך חי ואומר לך בדמיך חי  
ונגונת עלייך וגערתך מתמרגנא פי דמיך וקולתך פפי  
דמיך עיסי וקולתך לך פידי דמיך עיסי

ורב כמו שנאמר רבבה הצמח השדר צתתיך ותרטט  
ותגדר לו ותבוαι בערדי עדים שדים נכוו ושען  
צמח ואת עירום ועריה

וכתרו כמה קלו רבווא כמתל הפלר געלתך ובתרטט  
ועצמתי וגיתיב חולין גינה תרייאן מהוי וסעך  
נאבת ואנת עיריאנא ומכסופה

ויריעו אוננו המצריים ויענוו ויתנו עלינו עגבורה  
קשה

והאסיו לנו לעריון ועדבונא וגעלן עליינה כרמיה  
עuibא

ויריעו אוננו המצריים כמו שנאמר הבה נתחכלה  
פנ' ירבה והיה כי תקראנך מלחה ונוסח גג  
הוא על ישונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ

והאסיו לנו לעריון כמה קלו תעלו נחתלו לו רבת  
מא יוכתר ויבון אין לא קינא חרב ויידאר  
חתא הוא על עדאיינא יתחרבו פינא ויטלעוגא  
מן לארץ

יענוו כמו שנאמר וישימו עלין שרי מסים למען  
ענותן בסבלותם ויבון ערי מסכנות לפרעה  
את פיתום ואת רעמסס

ועדבונא כמה קלו וגעלן עלייה קויאד הדמא לסתת  
יעדובה בבדמותיהם ובנאה קרא מאכאין  
לפרעה פי פיום ופי עין דסמק

ויתנו עלינו עבודה קשה כמעשנאמר גייטמן  
יעבידו מערים את בני ישרט בפרק

וגעלן עליינה כרמא העזיבר במא קאל ולדמן  
מייר בנז ערט בעקב

ונצעק לאָלָה אֱלֹהִים אֶבְוַתִּינוּ וַיִּשְׁמַע יְהֹוָה  
עֲנֵינוּ וְאַתָּה עָמַלְנוּ וְאַתָּה חִזְינֵנוּ

וַיַּצְרְכָנָא לְאָלָה אֱלֹהִים אֶבְוַתִּינוּ  
צְוֹתָנָא וַיַּצְרַר לְעַפְנָא וַיַּקְאַנָּא וַיַּעֲבֹטָנָא

וַיַּצְעַק טַעַן לְאָלָה אֱלֹהִים אֶבְוַתִּינוּ כְּמוֹשְׁנָא מָר יְהֹוָה בְּימֵי  
הָרַבִּים הָם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיַּאֲנַחַז בְּנֵי  
יִשְׂרָאֵל מִן הַעֲבוֹדָה וַיַּזְעַק וַיַּתְּעַלְּשׂוּעַתָּם לְהָלָה הָם  
מִן הַעֲבוֹדָה

וַיַּצְרְכָנָא לְאָלָה אֱלֹהִים אֶבְוַתִּינוּ כְּמָא קָל וַיַּכְאַן פְּלָמָן  
טָלַת לְמֹדָא וַיָּטַלְתָּה אֶתְּנָם וַיָּמָת צָוָלְטָאָן  
מִצְרָיִם וַסְּתָרָאָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן לְכָרְמָא וַיַּצְרַכְוּ וַיַּתְּלַעַת  
אַרְכְּתָהָם לְאָלָה מִן לְכָרְמָא

וַיִּשְׁמַע יְהֹוָה אָלָה אֶבְוַתִּינוּ כְּמוֹשְׁנָא מָר וַיִּשְׁמַע לְהַיָּמָת  
נָאָקָתָם וַיַּכְרֹבֵר לְהָלָה אֶת בְּרִיתָו אֶת אֶבְרָהָם  
אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב

וַסְּמָעָן לְאָלָה צְוָתָנָא כְּמָא קָל וַסְּמָעָן לְאָלָה שְׁהַקְתָּלָם  
וַיַּפְתַּכְרֵב אָלָה עַאֲהָדוֹ נָדִי מַעַא אֶבְרָהָם  
וָנָדִי מַעַא יִצְחָק וָנָדִי מַעַא יַעֲקֹב

וַיַּרְא אֶת עֲנֵינוּ זָוֶפרִישׁוֹת דָּרְךָ אֶרְץ כְּמוֹשְׁנָא מָר  
כָּל הַבָּן הַיּוֹד הַיּוֹרֶה תַּשְׁלִיכָהוּ וְכָל הַבָּת  
תַּחֲיוֹן

וַיַּצְרַר לְעַפְנָא הָאָדָא עַלְנָא מַנְטְּרִיךְ לְעַלְםָמָא  
קָל גַּמְיָע לְוֹד אָהִי יַתְוֹאָד פְּנִילָתְּרָמִיוֹה וְגַמְיָע  
לְבָנָת תְּבִקְיוֹאָה

וְאֵת לְחַצִּינוּ זֶה הַדָּחָק כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנִסְרָאֵת יָאֵר  
הַלְּחִין אֲשֶׁר מִצְרִים לְחוֹצִים אֵתָם

וַיַּעֲבֹטָנוּגַּתְּנָא הָאָדָא הַצְּבָטָה כְּמַאֲכָלָה וַחֲתָא רִיתָה הַצְּבָטָה לְדָי  
לְמִצְרִיּוֹן עַבְטִינָהוּם

וַיַּעֲזִיאָנוּ שְׂעִירִים בַּיד חִזְקָה וּבַיּוּעַנְטוּיהָ וּבְמֹרָא  
גָּדוֹלָה וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים

וְכַרְגָּנָא לְהַמָּן מִצְרָא בַּיד שְׁדִידָא וּבְדְרָא עַל מִדְרוֹא  
וּבְכָבוֹה אָנוּ עַצִּים וּבְהָאִית וּבְכְרָאִים

וַיַּעֲזִיאָנוּ שְׂעִירִים לְאֻלְּדִי, מְלָאָךְ וְלְאֻלְּדִי  
שְׁרָף וְלְאֻלְּדִי, שְׁלִיחָה לְאַהֲרֹן  
בְּכָבוֹדָו וּבְעַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּבְעַרְתִּי בָּאָרֶץ מִצְרַיִם  
בְּלִילָה הַזֶּה וְהַכִּיתִי כָּל בְּכָור בָּאָרֶץ מִצְרִים מִאָדָם וְעַד  
בְּהַמָּה וּבְכָל לְהַיִם מִצְרִים אֲשֶׁר שְׁפָטִים אָנוּ יְלִיָּה  
וּבְעַרְתִּי בָּאָרֶץ מִצְרִים בְּלִילָה הַזֶּה וְהַכִּיתִי כָּל בְּכָור  
אָנוּ וְלֹא שְׁרָף וּבְכָל לְהַיִם מִצְרִים אֲשֶׁר  
שְׁפָטִים אָנוּ וְלֹא שְׁלִיחָה אָנוּ יְלִיָּה אָנוּ הוּא וְלֹא אֶחָדר  
וְכַרְגָּנָא לְהַמָּן מִצְרָא לִיָּס עַלְלָא יְלִיָּה וְלִיס עַלְלָא יְלִיָּה  
מִחְתָּרָכְ וְלִיס עַלְלָא יְדָ רְסּוֹל לְאַהֲרֹן  
בְּכְרָא מִתְהַזְּזֵב וּבְגָלָל תְּהַזְּזֵב כְּמַאֲכָלָה וּנְתַגְלָא פִּי אָרֶץ מִצְרַיִם  
פְּלִילָה הָאָדִי וּנְעַרְוָב גְּמִיעָה בְּכָרִי פִּי אָרֶץ מִצְרָא מִן אָנָסָא  
וְחַתָּא לְבָהָמָה וּפִי גְּמִיעָה מַעַבְדָה לְמִעְרִין נְצַנְאָע חִכּוּמָא  
אָנוּא לְהַזָּה וּנְתַגְלָא פִּי אָרֶץ מִצְרָא אָנוּא לִיס מְלָךְ וּנְעַרְוָב  
גְּמִיעָה בְּכָרִי אָנוּא וּלִיס מַחְתָּרָק וּפִי גְּמִיעָה מַעַבְדָה  
לְמִעְרִין נְצַנְאָע חִכּוּמָא אָנוּא וּלִיס רְסּוֹל אָנוּא לְהַזָּה אָנוּא  
הָוּא וּלִיס תִּם גִּירָה

בַּיד חִזְקָה זוּ הַדָּבָר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַגָּהָה יְדָ יְלִיָּה בְּמִקְנָה

אשר בشرطה כסומים בחמורים בಗמלים בבליך ובצאן  
רבך בעל מאד<sup>ו</sup>

ביד שדרידא היא לו בא כמא קל האורא האפת טלה  
כאי נא פ' מיאסיך לאד, פ' עזרא פלכיל ופלחמייר  
פגמל פלבקר ולגנום וכא קו"י גרא<sup>ו</sup>

ובזוע נטויה זו החרב כמושנאמר וחרכו שלופר  
בידו נטויה על ירושלים<sup>ו</sup>

וכוראע למדודא הארץ הסית כמא קל וסיפון מסלולא  
פי ידו מדודא עלא ירושלים<sup>ו</sup>

ובמורא גROL איה גלי שכינה כמו שנאמר או הנפה  
לאהים לבוא לחת לו גוי מקרב גוי במסורת  
באותות ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזוע נטויה  
ובמוראים גROLים בכל אשר עשה לבם לעלה היכם  
במערים לעינך<sup>ו</sup>

ובכמה אין עזים הארץ תכשיט השכינה כמא קל או  
ערגב אלה ליתגלא ליאבוד לו אומה מן ועב  
או מא במחנהות בהאית ובבראהים ובחרב וביר  
שדיידא ובראע למדודא ובכוח אין עזים כי אם מושׂעַד  
לאד, ענאנע ליבום אלה אילאה כום פי מער להיערתך<sup>ו</sup>  
ובאותות זה המטה כמו שנאמר ואת המטה הייז  
תקח בידך אשר תעשה בו את אותן אותות

ובהאית היא לנעה כמא קל והאר לעזאת תאודר פ'  
ירך לדית ענאנע ביה להאית<sup>ו</sup>

ובמופתים זה הרם כמו שנאמר ונתרז מופת צלט  
בשמים ובארץ רם ואש ותימר זר

עשות<sup>ו</sup>

ובכראhim הארא הרים כמו קלי ונגען בראשיהם פפנא  
ופלארץ רם ונאר ועמוד דוכאן

רבר אחר ביד תקיה שתים וכארוענטויה שרכזים  
ובפורה גדולשתים ובאותות שרכזים  
ובמופתים שתיים

או עשר מכות שהביא הקבה על המצרים במצרים  
ואלו הם רם צפרדע כנים ערוב דבר שחין  
ברד ארבה חסר מכת בכורות

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים דעת עדרש באחוב

רבו לומי הגליילו אומר מנין אתה אומר שלקו  
המצרים במצרים עשר מכות ועל הימלקו  
חמשים מכות במצרים מה הוא אומר ויאמר  
החרטומים לא פרעה אצבע לאחים היא יעל כי  
מהו אומר וירא ישרא את היד הגדולה אשר  
עשה יש במצרים ויראו העם את יש ויאמינו ביש  
ובמשה עבדו כמה لكו באצבע עשר מכות אמר  
מעתה במצרים לך עשר מכות ועל הים לך  
חמשים מכות

רבו לייער אומר מנין שבל מכחה ומכח  
שהביא הקבה על המצרים במצרים  
היתה של ארבע מכות שנאמר ישלחם חരין  
אפו עברה ווועס יצרה משלחת מלאל רעי  
עברה אחת זעם שתיים יצירה שלוש משלחת  
מלאל רעים ארבע אמר מעתה במצרים לך  
ארבעים מכות ועל הים לך מאטים מכורין

רבי עקיבא אומר מני שכל מכיה ומכה שהביא  
הקבָּה על המערים במערים הייתה שרת  
חמש מכות שנאמר ישלח במצרים חורון אף עבריה  
ועם וצורה שלחת מלacci רעים חرون אף אחת  
עbara שתיים ועם שלוש וצורה ארבע שלחת  
מלacci רעים חמץ אמר מעתה במערים לך  
חמש מכות ועל הים לך מאתיים וחמשים מכות:

כמה מעלות למקום ערדינו <sup>טובות</sup> ?

או הוציאנו ממערים ולא עשה בהם שפטים —  
דיננו ?

או עשה בהם שפטים ולא עשה בלהיהם דיננו  
או עשה בלהיהם ולא הרג את בכורי הארץ דעניינו  
או הרג את בכורייהם ולא נתן לנו את מונען דיננו  
או נתן לנו את מונען ולא קרע לנו את הים דיננו  
או קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו כחרבה  
דיננו ?

או העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע עירינו בתוכו דיננו  
או שקע עירינו בתוכו ולא ספק ערכנו במדבר —  
ארבעים שנה דיננו ?

או ספק ערכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו  
את המן דיננו ?

לו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת לין  
או נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דיננו ?

לו קרבנו לפניהם ולא נתן לנו את התורה דיננו  
לו נתן לנו את התורה ולא הבינו לאין ישראלי  
לו הבינו לאין ישראלי ולא בנה לנו בית המקדש  
ר' ינאי

על אחת כמה וכמה טובה כפולת ומכופלת למקומ  
עלינו

הוציאנו ממצרים עשה בהם שפטים עשר  
באליהם הרג בכוריהם נתן לנו ארץ  
ממון קרע לנו את הים העבירנו שקע צירינו  
בתוכו ספק ערכנו כדבר ארבעים שנה האכילנו  
את המן נתן לנו את השבת קרבנו לפניהם הרסינו  
נתן לנו את התורה הבינו לאין ישראלי ובניהם  
לנובית הבחירה ונתן לנו כהן גדול לכפר עון  
כל עונותינו

רבנן גמליאל היה אומר כל מי שלא אמר שלשה  
דברים או בפסח לא יצא ידי חובתו וזה הם  
פסח מצה ומוריה

פסח שהיו אבותינו אוכלים מן שבט המקדש  
קיים על שם מה על שם שפט המקדים  
על כתם אבותינו במצרים טנא אמר ואמרתם יכח  
פסח הוא ליטא אשר פסח על כתם בני ישראלי  
במצרים בNEGFO את מצרים ואת בתינו העזיל ויקר  
העם וישתחוו

מצה יעשאנו אוכלים על שם מה על שם שלשה  
הספיק בצייקם של אבותינו להחמיין עד  
שנגלת עליהם מלך מלכי המלכים הקברן

וְאֵלֶּס פָּרֶךְ שָׁנָאָמַר וַיֹּאֲפֹא אֶת הַבָּצָק אֲשֶׁר  
מִמּוּצָּרִים עֲגֻנוֹת מִצּוֹת כִּי לֹא חַמֵּץ כִּי גּוֹרְשׁוֹ מִמּוּצָּר  
וְלֹא יִכְלֹל, לְהַתְמָהָמָה וְגַם צִדְהָ לֹא עָשָׂו לְבַבָּם  
מְרוֹר זֶה שָׁאָנוּ אֲוֹכְלִים עַל שָׁוָּם מִהְעָלָיו  
שְׁמַרְרוּ הַמִּזְרָיכִים אֶת חַיִּיאָבּוֹתֵינוּ כִּמְצָרִים  
שָׁנָאָמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּים בַּעֲבוּר הַקְּשָׁה בְּחָמָר  
וּבְלָבְנִים וּבְכָל עַבְודָה בְּשָׁדָה אֶת כָּל עַבְודָתָם  
אֲשֶׁר עַבְדוּ בָּהֶם בְּפֶרֶךְ<sup>י</sup>

**בְּכָל** דָּוָר וְדָוָר חַיִּיבָּא רַדְס לְהָרְאֹת אֶת עַצְמוֹ  
לְבָנֶךָ בְּיּוֹם הַהְוָא לְאָמֵר בְּעַבְור יְהָה עֲשָׂה עַל לְבָבָי  
בְּצָאתִי מִמּוּצָּרִים שְׁלָא אֶת אָבּוֹתֵינוּ בְּלָבְדַּגָּאֵל  
הַקְּבָּה לֹא אָתֵת אֶת תְּנוּגָּתָם עַמְּהָם שָׁנָאָמַר וַיַּאֲתֵן  
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאָבּוֹתֵינוּ<sup>ו</sup>  
לְפִיכְךָ אָנָּחָנוּ חַיִּיבִים לְהִוְדֹת לְהַלְלָה לְשִׁבְחָה  
לְאָבּוֹתֵינוּ וְלֹאֵנוֹ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאָזְנוּ הַוַּעֲדָה  
מִעַבְדוּת לְחִירּוֹת וּמִשְׁעָכָר לְגַטָּה וּמִגּוֹן לְשִׁמְחָה  
וּמִאָכָל לְיּוֹם טוֹב וּמִאָפִילָה לְאוֹרֶגֶדֶל וּנְאָמָר  
לִפְנֵי שִׁיר הַחֲרָשָׁה לְאָרֶגֶדֶל וּנְאָמָר<sup>וַיִּרְאֶה</sup>

**הַלְלָוֹלָה** הַלְלָוֹעֲבָדִישׁ הַלְלָוֹן  
מִכּוֹרֶךְ מַעַתָּה וְעַד עַוְלָם מִמְּאָרֶךְ שְׁמַשְׁעָר

מכואו מהלָל שטַרְסֶעָלְכְלָגְוִיסְטַרְסֶעָלְהַשְׁמִים  
כבודו מי לְיֵזְרָה הַינּוּ המגביהו לשכת המשפט  
בשמותים ובארץ מקימי מעפרד למאשפות  
יריס אביון להושיבי עם גדייביס עם נדייבי  
עמו מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה

שברו לאזלי שברו יאuber טלה שברוי  
אייסט טלה יכו אייסט טלה מבארך מן  
רלחין וחתאל דיוואם מן זיוק הסטס וחתאל מגיבו  
משיכור אייסט טלה עלי עלאגמיין לאומין  
טלה עלא הסטאות וקארו האשכונכית טלה  
אל הנא לעט, לsocna לאבט לינצ'ור פסמא  
ופלאץ לייקים מן התרבות צעה מון למגאל  
ירפאל למסכין ליגלט מעא הסאכין מעא הסאכין  
קומו ליגלט עקיימת לבית אום לילאך פרחנצה

בצאת ישרא ממצרים בית יעקב מעם לוועז  
הייתה יהודה לקרשו ישרא ממשלוחיו  
כאיילים גבעות כבני צאן מה לך הימכיתנות  
הירדן תסוב לאחור החרים תרכז וכאיילים  
גביעת כבני צאן מלפני אלה יעקב מלפני אדון  
כל הארץ הופכ הוצר אגם מים חם, ש

פל כרג ישרא מומצער לא יעקב מן קום לעוואם  
באנת יהודה לקרשנו ישרא חוכאמו לבחר

נִצְרָה וּרְבָה לַיְרֹזֶס תָּאָכֵד לֹוֹרָא הַגְּדוֹלָה רַקְצָיו  
לְמַתָּל לְכַבָּשׂ לְכַודְיוֹאָת כִּיחָדָה לְאָדָר לְגַנְגָן  
הַאֲשֶׁר לֹא יָאַבֵּר אַיִן תַּהֲרָב יָאַיְרֹז תַּסְתָּאָכֵר  
לְוֹרָא יָאַגְבָּל תַּרְקָצָיו בְּמַתָּל לְאָשָׁאָשָׁא כְּוֹרִיאָת  
מִן קְוֹרָאָם אַיְלָה יְעַקְבָּעָרָיָה נְאָשָׁי לְאָרָן  
לְמַגְמָאָעָלָמָה הַצְוֹוָאָן לְעַיְוָן לְמַאָיָה

**כְּרֹזֶר** אַתָּה שְׁטָא אַהֲנוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אָשָׁר  
וַהֲגִיעָנוּ לְלַלְלָה גָּנוּ וְגָטָא אַתָּה אָבוֹתֵינוּ מִמְּעָרִים  
שְׁלָא הַיָּנוּ וְשָׁאָה אַכְוֹתֵינוּ הַגִּיעָנוּ לְמוֹעָדִים  
וְלְגָלִים אַחֲרֵם הַבָּאִים לְקַרְאָתֵנוּ לְשָׁלִים  
וְנַאֲכַל שְׁמֵם מִן הַזָּכְחִים וּמִן הַפְּסָחִים אָשָׁר  
אָשָׁר יִגְיַע דְּמָנוּ עַל קִוְּיָהָזְבָּחָר לְרַצְיָן וְגַדְרָה  
לְרַשְּ׀יר חֲדָשׁ עַל גָּאֹלָתֵנוּ וְעַל פְּרַזְזָה  
גַּפְשָׁנוּ כָּאֵי גָּאַיְשָׁדָה  
וּמִן בְּעָרָה יִשְׁרוּכָּה לְכָאָס הַתְּאַנְיָמָתוֹכִיִּי רַחֲצָה  
יַכְסֵל יְדֵיה וַיַּכְאַרְךָ עַל נְטִילָת יָדִים  
מוֹצָא מִעָרָה יַאֲכֹר גּוֹגָמִינּוֹת וְנַפְצָאָרָה  
בְּיִנְאָתָהָם וַיַּבְאֶרֶת הַמוֹעָזָה וּבְעָרָה יִקְצַץ  
מִן לְפָטוּרָה לְיוֹלָא וּמִן הַלּוֹפֶץ וַיַּקְוִץ מִנְהָוָם  
קַר נַפְצָץ לְעַנְצָמָא מִן כֻּלְלָה וְחַדָּא וַיַּבְאֶרֶת עַל  
אֲכִילָת מִעָה וַיַּאֲכַל מִתְוֹכִיִּי מִרְוֵר וְתָם יִאֲכֵל  
לְכָאָה וַיַּקְיַץ מִנְהָא וַיַּגְטֵס פְּלַחְרוֹסָת יִבְאָהָר

על אלילת מרור ויאכול בלאתתבייאו כור  
תס יאכוד לפטירא התלאה ולכזא זילפחים  
התנין גמיינ ויגטס פלחרזסט ויקול מצה ומרור  
יכר למקרא צב הצלן השהייה כורבן  
ואוכלו בבעז אחות לקים מה שנאמר על  
מצות ומרורים יאכלו ובעד יאכול  
מן הדרائع ומון לעצמאו שלחן עיר  
יגבו לעשא ויתעשה צפון יגב לאפיקומ  
ויקוץ מנוקד לעצמאו יאכול מתובי יבל  
לקרכז פסח הנאכל על השבעה ואידאכל  
לאפיקומן חראם יאכול התא חאגא בורקע  
גוג לכוסות ולא שרכבת למאו ובעד יכסל  
ידיה מים אחרוניים ייבארה ברכת המזון ובעד  
ברכת המזון יאכוד לבאש התלאה ייבארה  
בורא פרי הגפן וישראל מתוכיו ובעד יקיא להלן

ספר חמתר על הגויים אשר לא עיר  
יעל מלכיות אשר בשמר לא  
קראו כי אכל את יעקב ואת נוחה השם  
לא לנו יש לא לנו כי לשמר תן כבוד על  
חסידך ועל אמרך למה יאמרו הגויים איה  
נא להיהם ועהינו בשמיים כל אשר חפש עשה  
עצביהם כסף ויהב מעשה ידי אדם פה להם  
ולא ידברו עניינים להם ולא יראו אוניות להם  
ושמעו את להם ולא יריחו ריהם ולא

מישון רגיליםם ולא הלו לא יגנו בגרונס  
כמו הם יהיו עושיהם כל אשר בוטח בהם בית  
ישראל בטוח בטי עוזם ומגנס הוא בית אהרן  
בטחו ביט עירם ומגנס הוא ירא ליט בטחו ביט  
עירם ומגנס הוא י"ו

ليس לנו אלה ليس לנו לא לשמד געל  
וקאר עלא פצלה ועלא חקי ר' חד  
לאש קולו לאותם יין לאלה אילא הרוים  
וילא הנה פסמא גמייע לדי יחב יענאנע  
מעابر הום פצא ודרב מצאנע ידין לאנסאן  
פום להום וליס תכלמו עינין להום וליס נערו  
ודניין להום וליס ישמעו أنها להום וליס יסמו  
ידין להום וליס יברבשו רגליין להום וליס ימסו  
לייס ינתכו בגראמה הום כמתלה הום יכון פעה הום  
גמייע לדי יתכל ביהום לא ישראתכלו באלה  
מעאונת הום וערקה הום הוא אל אהרן תכלו בטה  
מי אלה תכלו בטה מעאונת הום וערקה הום הוא  
לט זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את  
בית אהרן יברך ירא ליט הקטנים עם הגדולים  
יוסת ליט עליכם עלייכם ועל בניכם ברוכיכם אתם  
ליט עושה שמיים וארץ השמיים שמיים ליט  
והארץ נתן לבני ארם לא המתים יהללו יר' ז  
ולא כל יורדי רומה ואנחנו בברך יה מעתה  
ועד עירם ה

אללה דכרא נא יבארה יבארה לא ישרך לא יבארה אל  
אהרן יבארה לא לאיפין מן אלה הסגאר  
מעא לכברא גיר טלה עלי כום עלי כום וועליא  
וילארכום מבארcin אנטום לטה כליק חסמא  
ולארעスマ סמא לטה ולארץ עטה לוא לאדר  
לאכסאן ליס למייתין ישכו לאולי וליס גמיינ  
האכטין לחופרא ואחנאן נבארכו לאオリימן  
רלחין וחטא לדוואם שכו לאזין

אהבתני כי ישמע לי את קולי תחנוני כי הטה  
אזנו לי ובימי אקרא אפפוני חבל  
מוות ומערוי שאל מצאוני ערה וייגון אמצא  
ויבשטי לי אקרא אני ייש מלטה נפשי חנון  
יש ויעדייך ולחינו מرحם שומר פתאי  
חלותי ולחן יהושיע שובי נפשי למנוחה כי  
יש גמל עלי כי חלצת נפשי ממות את עיניהם  
רמעה את רגלי מרחיה אתה לך לפני לי בארץ  
החיים האמכתיה כי ארדך אני ענית מאך אני  
אמרתי בחיפוי כל האדם כווב

חכמתך אין ישמע לך אלה עצותי תדריעי אין  
צארו ביה וგאי עולםות וציקראת לקבור גלוני  
ציקרה וחצרא נוגד ובאיםך לה גנאי בטליבא  
יא לה נגס נפשי חניון טלה יעדך לאיל הנא  
ירקע האפץ לא גאנט, יאנטה ואילאה הנא ירחם

בְּעֵפֶו וְלֹא יָגִת רְגֻעַּי אֲכַפֵּשִׁי לְרַא חַתְּךָ אֵין  
אֶלְהָ כְּאֶפְאָעָלֵיךְ אִזְׁכַּלְעַת נְפֵשִׁי מִן לְמוֹת  
עַיְנֵי מִן דְּמוֹעַ רְגָלֵי אָמֵן לְחַפָּא נְתַמֵּסְתָּ  
לְקוֹדָם טַלְהָ פִּי אֶרְאָצֵי לְחֵיהָ חַקְקַת אֵין  
נְתַכְּלָם אָנָּא גָּאוֹבָת גָּרָא אָנָּא קוֹלִי  
בְּגָרְבִּי גָּמִיעַ לְאָנָּסָאֵן יְכָרְבִּי

מָה אָשִׁיב לִישָׁא כָּל תְּגִמּוֹלְהַלְּעָלָבָס יְשֻׁוּעָת  
אֲשָׁא וּבְשָׁטָם יְשָׁא אֶקְרָא נְדָרִי לִשָּׁא אֲשָׁלָט  
נְגָדָה נְאָלָכָל עַמּוֹ יְקָר בְּעִינֵי יְשָׁא הַמּוֹתָר  
לְחַסְדִּין אָנָּא יְשָׁא כִּי אַנְיִי עַבְרָדָר אַנְיִי עַבְרָדָר  
בְּזָאָמְתָךְ פָּתָחָת לְמוֹסִירִי לְךָ אָזְבָּחָתָחָתָה  
וּבְשָׁטָם יְשָׁא אֶקְרָא נְדָרִי לִשָּׁא אֲשָׁלָטָס נְגָדָה נְאָה  
לְכָל עַמּוֹ כְּחַצְרוֹת בִּיתִי שָׁא בְּתוֹכָכִי יְרֹשָׁלָים

הָאָשָׁנָגָרָס לְטָה גָּמִיעַת בָּאָפִי תְּוֻעָלָיָא  
כָּאָס לְמַגִּחָא נְרָפֶד וּכְאַיִסָּס לְלָהָ  
גָּמִיעַ קּוֹמוֹ עַזְּזָעַנְדָּא אֶלְהָ לְמוֹת לְפָעַלְינוּ  
בְּטַלְיבָּא יְאֶלְהָ אִזְׁנָא כְּדִימָךְ אָנָּא  
כְּדִימָךְ וְלֹרְכָא דָמָה תְּלִילִת לְכָבָדָי, לְךָ נְרַבָּח  
רְבָחָ הַתְּשִׁוְכָרָא יְכָאַיִסָּס זָה נְנָאָה וּעְאָיִרְיָה  
לְאֶלְהָנְגָרָס קְבָּלָת לְאָזְגִּמְיָעַ קּוֹמוֹ פִּי וְחוֹשְׁצָאָר  
אֶלְהָ פִּי וְעַטְרָיְרָזְלָים שְׁכָרָוּ לְאִזְׁלָיְיָהָוּ

הלוּ אֶת יְשָׁבָלָגִים שַׁבְחוּ הַכָּלָה אֲמִימָם  
גָּבָר עַלְיָנוּ חַסְדוֹ וְאַמְתָּלֵז רַעֲוָלָם  
הַלְּלוּ יְהָוָה

שְׁכָרְוָה יְאַגְמִינָה יְאַגְמִינָה  
לְאַוְמָאָת אֵין תְּקוֹא עַלְיָנָא פְּצָרָה  
וְתְּקִיקִית לְהָלְדֵי אָמָשְׁכָרְוָה לְאַזְרָה

הַוְדָן לְיְכִיטָב כִּילְעָוִילָם חַסְדוֹ  
יְאַמְרָנָא יְשָׁרָא כִּילְעָוִילָם חַסְדוֹ  
יְאַמְרוּנָא בֵּית אַהֲרֹן כִּילְעָוִילָם חַסְדוֹ  
יְאַמְרוּנָא יְרָאֵי יְשָׁבָלָגִים חַסְדוֹ

מִן הַמָּעֵר קְרָאַתִּי הַעֲנָנִי בְּמַרְחַבְיהָ יְשָׁלֵי  
לֹא אִירָא מָה יִعְשֶׂה לִי אַרְם יְשָׁבָעָוָרִי  
וְאַנְיָא רָאָה בְּשֻׁוְנָאֵי טָוב לְחִסּוֹת בְּלַעֲמָדָתוֹ  
כָּאַרְם טָוב לְחִסּוֹת בְּלַעֲמָדָתוֹ  
גּוֹיִם סְבָבוֹנִי בְּשָׁם יְשָׁבָיִם אֲמִילָם סְבָבוֹנִי גַּסְטָמָן  
סְבָבוֹנִי בְּשָׁם יְשָׁבָיִם אֲמִילָם סְבָבוֹנִי כְּדָבָרִים  
רוּעָבָן בְּאַשׁ קְוֹצִים בְּשָׁם יְשָׁבָיִם אֲמִילָם  
רְתָחָה דִּיחִתְנִי לְגַפְול וַיְשָׁבָעָנִי עַזִּי וַיִּמְרָתָ  
יְהָ וַיְהָיָ לִי לְיִשְׁוֹעָה קָוָלָנָה וַיִּשְׁוֹעָרָה  
בְּאַהֲלָי צְדִיקִים יְמִינָה עֹשָׂה הַיָּל יְמִינָה יְשָׁרָם  
יְמִינָה עֹשָׂה חִיל לֹא אַמְתָּת בֵּית אַחִיה וְאַסְפָּר  
מַעֲשָׂה יְהָ יִסְרָרָנִי יְהָ יַלְמֹת לֹא נַתְנָנִי  
פְּתָחָזָ לִי שְׁעָרִי יַעֲדָק אַבָּא כִּס אַוְדָה יִרְחָ  
וְהַשְׁעָר לִי צְדִיקִים יְבָאוּ כִּי אַוְדָר כִּי  
עֲנִיתָנִי וְתָהִילִי לַיְשֹׁועָה אַבָּן מַאֲסָה הַבּוֹנִים

אָפַעֲנָה מֵאַת יָמִין לִיתְהָזָאת דָ' אָ  
כִּי אֶתְבָּעֵינָנוּ זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְלָן גִּילָּה  
עַשְׁמָתָה בּוֹן

חַגְלָן לְמַעַיִק נָגְדִּית לְאַזְלִי מִן לְוָסָעָן לְאַזְלִי  
לְהַלְלִי לִיכְסָנָכָת הַאַשְׁיָצָנָעָלִי לְאַדְם  
לְהַלְלִי שִׁפְעָמָעוֹנִי וְאַפָּא נְמַעַר פְּיַמְכָאַר הַיְכִי  
מְלִיחַתְלֵנָתְלֵל כָּלָה מְאַנְתְּכָל כָּלָאַנְטָאָן מְלִיחַ  
לְנַתְכָל כָּלָה מְאַנְתְּכָל בְּסָאַבְיִין גְּמִיעַלְאָמוֹב  
יְעָרוֹ בְּיִאָכָאִסְמָ לְהַאַזְנָקְטָעָהוּמָ יְעָרוֹ  
חַתָּאָיְעָרוֹ בְּיִאָכְיִאָאִסְמָ לְהַאַזְנָקְטָעָהוּמָ  
יְעָרוֹ בְּיִאָכִיתְהַנְחָלְכְטָפָאוֹ כִּיתְנָאָרְהַסְוָה  
בְּאִסְמָ לְהַאַזְנָקְטָעָהוּמָ דְּזִיְתְּנִי לְנוּוּקָעָ  
וְלְהַעֲוֹנִי קְוֹתִי וְתְשַׁבְּחִי לְאַזְלִי וְצָאָ  
לִי לְמַגִּיתָא צְוֹטָהָסָר וְלְפָרָחָפִי הַאַפְכִּיָּאָן  
לְעַאֲדָלִין לְמַיְן לְהַעֲנָעָה הַגּוֹהָד יְמַיְן צָלָה  
מְרֻפְעָא יְמַיְן לְהַעֲנָעָה הַגּוֹהָד לִיכְסָנָמוֹתָ  
לְאַנְעִישָׁ וְנַעֲוֹוד מְצָאָנָעָלְאַזְלִי תְּהִרְיבָּ  
הַרְבָּנִי לְאַזְלִי יְלָמוֹת לִיכְסָכָלָנִי חַלוּלִי  
כִּיבָּאָן לְעַדְלָנְדְכּוֹל פִּיהָוָם נְשָׁכָר לְאַזְלִי  
הַאֲדָלְבָאָבְלְהַאֲדָלִין לְעַאֲדָלִין יְדָכְלִי פִּירָ  
נְשִׁיכְרָה אַיְזָנָגְבָתָנִי וְעַוְרָתָלִי לְמַגִּיתָא חַגְרָא  
כְּרַהַוְהָאַלְכְּנָאִיָּא כְּאַנְתָּלְרָאָעָץ הַרְוָכָנָאָמָן עַד  
לְהַכְּאָנָתָהָאָדִי הַיָּאָמְעָבָא פִּי עַיְנָנָאָהָאָדָ  
נְהָאָרָעָעָלָהָנָפְרוֹוְונְפָרְחוֹזְפִּי  
אָנָא לְהַוְשִׁיעָהָנָא אָנָא לְהַעֲלִיחָהָנָא

ברור ה  
שׁוֹר  
לען קרטנות  
ארומפק

מבארה הנא

מן צאריך התאייק גלה וצווית  
לינא רכטו לעיד פעלאייר עתה קראני  
למדבח תאיקי אתה ונשכרך אירלאה  
ונר פעל

וזען ליט כתוב כי לעולם חסרו

ויבעד יקרא הלל הגדל ונשמהת בלחו חתג  
יקרא יהלוך יער עולם אתה לא ובעו

יהלוך ש כל מעשיר וחסידיך וצדיקים  
ויכרכו וישבחו יפאו את שם כבודך כי  
לך טוב להודות ולשمر נעים ליזמר ומעולם  
ועד עולם אתה לא בא מלך מהלל בתשבחות  
אמן

ויבעד ישרוב כאס הראב עמתoxic ויכאך  
על הגוף ועל פריה הגוף ויקרא שיר  
השירים נפיין ליל ליל וא נפיין תאני ליל  
ערץ רעא הקבה בינה ייגיב לנאם מלך המשיח  
בעגלא ובזון קריב תם

AUTHOR \_\_\_\_\_

NO. 4665

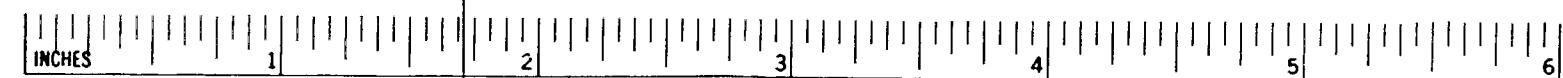
TITLE FRAGMENTS OF THE  
HAGGADAH WITH ARABIC  
PARAPHRASE

RR \_\_\_\_\_

IMPRINT \_\_\_\_\_

CALL NO. ENA 1517

DATE MICROFILMED \_\_\_\_\_



C 2399



FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX

University Microfilms, Inc.  
A SUBSIDIARY OF XEROX CORPORATION